

Zadeva C-8/24

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

9. januar 2024

Predložitveno sodišče:

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (Hrvaška)

Datum predloga za sprejetje predhodne odločbe:

4. oktober 2023

Pritožnica:

D. d.o.o.

Nasprotna stranka v pritožbenem postopku:

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu

[...] (ni prevedeno)

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (višje kazensko sodišče Republike Hrvatske), [...] (ni prevedeno), ki odloča o pritožbah državnega tožilca in družbe D. d.o.o. iz Z., vloženi zoper sodbo Županijski sud u Zagrebu (okrožno sodišče v Zagrebu, Hrvaška) z dne 25. novembra 2022 [...] (ni prevedeno), na podlagi člena 267(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljevanju: PDEU) vlaga

**PREDLOG ZA SPREJETJE PREDHODNE ODLOČBE PRI SODIŠČU
EVROPSKE UNIJE
(anonimizirana različica)**

I Podatki o sodišču, ki vlaga predlog:

Sodišče, ki vlaga predlog: Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (višje kazensko sodišče Republike Hrvatske)

[...] (ni prevedeno)

II Stranke v postopku v glavni stvari :

1. Gospodarska družba D. d.o.o. s sedežem v Republiki Hrvaški, v Z. [...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

2. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu (okrožno državno tožilstvo v Zagrebu), organ, pristojen za vložitev zahteve za evidentiranje in odobritev sklepa Okrožnega sodišča v Mariboru (Republika Slovenija) o odvzemu.

[...] (ni prevedeno)

III. Postopek v glavni stvari in upoštevana dejstva

a) *Povzetek postopka v glavni stvari*

- 1 Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (višje kazensko sodišče Republike Hrvatske) odloča o pritožbah državnega tožilca in gospodarske družbe D. d.o.o. zoper sodbo Županijski sud u Zagrebu¹ (okrožno sodišče v Zagrebu), s katero je bil priznan sklep o odvzemu iz sodbe Okrožnega sodišča v Mariboru (Republika Slovenija)². Sklep o odvzemu se nanaša na delnice družbe L. Z. d.d., glede katerih veljajo začasni ukrepi za zavarovanje odvzema premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem.
- 2 Republika Slovenija, Okrožno sodišče v Mariboru, je Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu (okrožno državno tožilstvo v Zagrebu) namreč predložilo potrdilo o odvzemu (v nadaljevanju: potrdilo) iz člena 14 Uredbe (EU) 2018/1805 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o vzajemnem priznavanju sklepov o začasnem zavarovanju in sklepov o odvzemu (v nadaljevanju: Uredba) in prevod uvoda, izreka in dela obrazložitve prvostopenjske odločbe, ki vsebuje sklep o odvzemu, ter prevod uvoda in izreka drugostopenjske odločbe o zavrnitvi pritožb zoper prvostopenjsko odločbo, s katero je sklep o odvzemu postal pravnomočen.³ Zato je Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu (okrožno državno tožilstvo v Zagrebu) Županijski sud u Zagrebu (okrožno sodišče v Zagrebu) predlagalo, naj sklep o odvzemu prizna in ga izvrši.

¹ Sodba Županijski sud u Zagrebu (okrožno sodišče v Zagrebu) z dne 25. novembra 2022 [...] (ni prevedeno)

² Sodba Okrožnega sodišča v Mariboru, Republika Slovenija, z dne 27. maja 2020, [...] (ni prevedeno), potrjena s sodbo višjega sodišča, Republika Slovenija, z dne 24. novembra 2021. [...] (ni prevedeno)

³ Republika Hrvaška je v skladu s členom 14(2) Uredbe izjavila, da ji mora organ izdajatelj v primeru posredovanja potrdila o odvzemu za namene priznanja in izvršitve sklepa o odvzemu skupaj s potrdilom o odvzemu posredovati tudi izvornik sklepa ali njegovo overjeno kopijo.

- 3 V pritožbenem postopku so se pred tem sodiščem pojavili dvomi o tem, ali premoženje, glede katerega je bil izdan sklep o odvzemu, spada na področje Uredbe v smislu določb člena 2, točke 3, Uredbe ter v zvezi s tem o pravicah osebe, na katero se sklep nanaša, v okviru spoštovanja temeljnih pravic iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), katerih nespoštovanje je lahko v izjemnih okoliščinah podlaga za nepriznanje in neizvršitev sklepa o odvzemu iz člena 19(1)(h) Uredbe, kar bo v nadaljevanju podrobno obrazloženo.

b) Dejansko stanje iz postopka v glavni stvari

Podatki iz potrdila o odvzemu:

- 4 Iz potrdila je razvidno, da je Okrožno sodišče v Mariboru izdalo sklep o odvzemu⁴, s katerim je odločilo, da se gospodarski družbi D. d.o.o. iz Z. odvzamejo delnice družbe L. Z. d.d., in sicer 31.669 delnic, vknjiženih na fiduciarni račun družbe H. V. d.d., in 25.250 delnic, vknjiženih na fiduciarni račun družbe P. B. d.d. (tj. skupaj 56.919 delnic družbe L. Z. d.d.).
- 5 Okrožno sodišče v Mariboru je v potrdilu delnice družbe L. Z. d.d. označilo za premoženjsko korist, pridobljeno s kaznivim dejanjem [...] (ni prevedeno) na podlagi člena 2, točka 3(a) Uredbe, ki jo je mogoče odvzeti [...] (ni prevedeno) brez pravomočne obsodilne sodbe [...] (ni prevedeno) po postopku v zvezi s kaznivim dejanjem na podlagi člena 2, točka 3(d), Uredbe.
- 6 Okrožno sodišče v Mariboru je v oddelku F potrdila navedlo, da je sklep o odvzemu izdalo v zvezi s kaznivim dejanjem oškodovanja upnikov⁵ in kaznivim dejanjem pranja denarja⁶, pri čemer je zadnjenavedeno kaznivo dejanje označilo na seznamu iz člena 3, točka 1, Uredbe (pranje premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem).

6.1. Tako Okrožno sodišče v Mariboru navaja, da je dokazni postopek pokazal, da so izpolnjeni vsi zakonski znaki kaznivega dejanja oškodovanja upnika, ker so junija 2013 J. T. kot uradni direktor insolventne družbe I.J.S. d.d., vendar po navodilih D. R., T. V. kot direktor družbe V. K. d.o.o. in D. K. kot direktor družbe M d.o.o., sklenili pravne posle s ciljem izigravanja in oškodovanja upnikov družbe I. J. S. d.d. Za ta postopek je upoštevno, da je Okrožno sodišče v Mariboru navedlo, da je na ta način družba V.K. d.o.o. pridobila terjatve družbe I.J. S. in 56.919 delnic družbe L. Z., s katerimi je bila zavarovana ena od terjatev in katere so do dokapitalizacije leta 2018 pomenile 53,57% lastniškega dela, brez

⁴ Sklep okrožnega sodišča v Mariboru z dne 27. maja 2020, ki je 22. decembra 2021 postal pravnomočen.

⁵ Kaznivo dejanje oškodovanja upnikov iz člena 227(2) KZ-1.

⁶ Kaznivo dejanje pranja denarja iz člena 245(3) KZ-1 v povezavi z odstavkom 1 tega člena.

dejanskega izplačila oziroma le s prevzemom obveznosti plačila na podlagi sklenjenih pogodb. S tem je bila upnikom družbe I.J S. – družbama Z. E. H in Z. D. H. d.d. povzročena velika škoda.

6.2. Okrožno sodišče v Mariboru navaja, da je zatem prišlo do nadaljnega razpolaganja z delnicami družbe L. Z. d.d., da bi se skrila njihov izvor. Tako sta julija 2013 J. V. kot direktor družbe I. J. S., po navodilih D. R., in D. R. kot direktor družbe D. sklenila pogodbo, s katero je družba I. J. S. družbi D. prodala terjatve do družbe V. K. Istega dne sta D. R. kot direktor družbe D. in T. V. kot direktor družbe V. K. sklenila pogodbo o prodaji delnic, s katero je V.K. 56.919 delnic družbe L. Z. d.d. prodal družbi D., ki je svojo obveznost plačila nakupne cene izpolnila s prevzemom dolga V.K. do družbe I. J. S.

6.3 Okrožno sodišče v Mariboru je navedlo, da so bile zadevne delnice družbe L. Z. zavarovane z začasnimi ukrepi, vendar je bil v kratkem obdobju (od 16. septembra do 20. oktobra 2014), ko pa delnice 13. oktobra 2014 niso bile zavarovane, opravljen njihov prenos na fiduciarne račune, na podlagi katerih ni bilo mogoče identificirati dejanskih lastnikov.

6.4. Okrožno sodišče v Mariboru je navedlo, da so se vse vpletene osebe, z izjemo J. T., ki je bil samo fiktivni direktor, zavedale svojega ravnanja in njegove protipravnosti, katerega so imele tudi namen storiti, ter so tudi želele, da se kazniva dejanja dokažejo, tako objektivno kot tudi subjektivno.

6.5. Okrožno sodišče v Mariboru je poleg tega navedlo, da je bil odvzem premoženjske koristi odrejen na podlagi obrazloženega predloga državnega tožilca, predstavljenega v zaključnem govoru v okviru podrobno izvedenega dokaznega postopka.

7 Okrožno sodišče v Mariboru je v oddelku H potrdila navedlo, da je bil zastopnik družbe D., Z. Z., osebno navzoč na sojenju.

7.1. Okrožno sodišče v Mariboru je nato pojasnilo, da je Z. Z. zaslišalo na glavni obravnavi in ga v skladu z določbami člena 500 ZKP [zakon o kazenskem postopku] podučilo, da se izreče o morebitnem odvzemu premoženjske koristi drugemu naslovniku, in sicer družbi D. d.o.o., ter da ima v zvezi z ugotavljanjem premoženjske koristi pravico predložiti dokaze in postaviti vprašanja z dovoljenjem predsednice senata, ter ga opozorilo na možnost odvzema premoženjske koristi, in sicer 56.919 delnic družbe L. Z.

7.2. Okrožno sodišče v Mariboru navaja, da je takrat Z. Z. izjavil, da je seznanjen z začasnim zavarovanjem, da začasno zavarovanje šteje za neutemeljeno in da je zaradi tega že prek odvetnika vložil pritožbe na Županijski sud u Zagrebu (okrožno sodišče v Zagrebu), vendar neuspešno. Navedel je tudi, da se bo v primeru odvzema delnic pritožil.

7.3. Okrožno sodišče v Mariboru je nato navedlo, da je delno sodbo z dne 27. maja 2020, ki je vsebovala sklep o odvzemu (uvod, izrek in del obrazložitve v

zvezi z odvzeto premoženjsko koristjo in pravno sredstvo), s prevodom v hrvaški jezik posredovalo družbi D. d.o.o., ki je sodbo prejela 13. oktobra 2020, vendar zoper njo ni vložila pritožbe.

7.4. Sodba Okrožnega sodišča v Mariboru je postala pravnomočna 22. decembra 2021, potem ko jo je višje sodišče potrdilo s sodbo. Sodba višjega sodišča je bila družbi D. vročena 12. januarja 2022. Potrdilo je bilo izdano 17. februarja 2022.

Podatki iz izvlečkov sodbe Okrožnega sodišča v Mariboru

- 8 Iz sodbe Okrožnega sodišča v Mariboru izhaja, da je senat tega sodišča kazenski postopek zoper obtožence Lj. P., F. J., M. V. S. in S. Z. opravil na podlagi obtožnice specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije z dne 29. maja 2017, dopolnjene 23. oktobra 2017 in spremenjene 21. aprila 2020 zaradi kaznivega dejanja zlorabe položaja ali pooblastil iz člena 244(2) v povezavi z odstavkom 1 tega člena in členom 25 kazenskega zakonika.
- 9 Okrožno sodišče v Mariboru je po glavni obravnavi 22. maja 2020 v navzočnosti zgoraj navedenih obtožencev ter njihovih zagovornikov in državnega tožilca 27. maja 2020 izdalo sodbo, s katero je obtožence oprostilo.
 - 9.1. Tako so bili obtoženci v skladu z izrekom sodbe oproščeni obtožbe, da so od 11. do 25. julija 2007 pri gospodarski dejavnosti kot sotorilci izkoristili svoje položaje in pooblastila, da bi družba I. J. S. d.d. pridobila veliko premoženjsko korist.
 - 9.1.1. Na podlagi obtožbe je družba Z. D. H., ki jo zastopa predsednik uprave F. J., z banko sklenila pogodbo o kreditu, za zavarovanje katerega je družba Z. E. H., ki jo zastopa predsednik uprave S. Z., zastavila delnice družb H., C. C. in B. [Banka] je zatem zagotovila sredstva družbi Z. D. H., ki je medtem preko člana uprave, Lj. P., za isti znesek sklenila posojilno pogodbo z družbo Z. E. H., družba Z. E. H., ki jo zastopa M. V. S., pa posojilno pogodbo za približno podoben znesek z družbo I. J. S., ki jo zastopa uradni direktor D. Š. Za zavarovanje zadnjenevedenega posojila je družba I.J.S., čeprav prezadolžena, jamčila z dvema ~~bianco menicama in menično izjavo~~. Na tak način so obtoženci ravnali v škodo premoženja družbe Z. E. H., ki je ostala brez zastavljenih vrednostnih papirjev in ki je kljub prodaji zastavljenih vrednostnih papirjev ostala dolžna banki kot kreditodajalcu, istočasno pa so za družbo I. J. S. d.d. pridobili veliko premoženjsko korist.
 - 9.2. Izrek sodbe Okrožnega sodišča v Mariboru prav tako vsebuje odločitev, da se na podlagi člena 498(1), točka 1, zakona o kazenskem postopku (ZKP) družbi D. d.o.o. iz Z. odvzame skupaj 56.919 delnic družbe L. Z. d.d. v korist Republike Slovenije, pri čemer bo o načinu izvršitve odvzema odločeno v državi izvršiteljici.
- 10 V obrazložitvi te sodbe je navedeno, da odločitev o odvzemu delnic temelji na rezultatih dokaznega postopka, iz katerega je razvidno, da so J. T. kot uradni

direktor insolventne družbe I. J. S. d.d., vendar po navodilih D. R., T. V. kot direktor družbe V. K. d.o.o. in D. K. kot direktor družbe M. d.o.o. leta 2013 storili kaznivo dejanje oškodovanja upnikov oziroma pranja denarja (kot je bilo to predhodno opisano v točki 6 tega predloga in v njenih podtočkah).

10.1. Senat Okrožnega sodišča v Mariboru je 27. januarja 2020 zaslišal zastopnika družbe D. d.o.o., Z. Z., pri čemer je bil ta podučen in je podal izjavo, kot je navedeno v točkah 7.1. in 7.2. tega predloga.

10.2. Poleg tega je iz te sodbe razvidno, da je Okrožno sodišče v Mariboru 22. maja 2020 opravilo javno obravnavo v navzočnosti državnega tožilca, štirih obtožencev in njihovih zagovornikov ter da je državni tožilec v zaključnem govoru predlagal odvzem premoženjske koristi družbe D.

10.3. Poleg tega je v obrazložitvi sodbe navedeno, da je bilo kaznivo dejanje oškodovanja upnikov predmet predkazenskega postopka (v okviru katerega so bile opravljene hišne preiskave in naloženo začasno zavarovanje predloga za odvzem premoženjske koristi), torej se je sodni spis [...] (ni prevedeno) nanašal tudi na to kaznivo dejanje, vendar to kaznivo dejanje pozneje ni bilo predmet obtožbe.

10.4. Iz obrazložitve je prav tako razvidno, da je J. T. medtem umrl, D. R. pa je bil v tej zadevi zaslišan kot priča.

10.5. V obrazložitvi je poleg tega navedeno, da je bil sklep o odvzemu delnic izdan v postopku, v katerem je bila izdana oprostilna sodba, in ne v okviru ločenega postopka, ki poteka pred zunajrazpravnim senatom po izdaji pravomočne sodbe, družba D. kot prejemnica protipravno pridobljene premoženjske koristi pa s tem ni bila oškodovana. Ker je pravica do pritožbe zagotovljena s sodbo, je pritožbeni rok daljši kot v primeru roka pri sklepu, o pritožbi odloča isti sodni organ, zunajrazpravni senat in preiskovalni sodnik pa ne bi mogla zbrati več dokazov kot razpravni senat.

- 11 Prav tako sta bila predložitvenemu sodišču vročena uvod in izrek višjega sodišča, iz katerih je razvidno, da je senat tega sodišča zavrnil pritožbo državnega tožilca in potrdil prvostopenjsko sodbo okrožnega sodišča v Mariboru z dne 24. novembra 2021 v navzočnosti vseh obtožencev in njihovih zagovornikov ter višjega državnega tožilca.

Trditve strank:

a) Ugovori pritožnice, družbe D. d.o.o.:

- 12 Družba D. v pritožbi ugovarja, da je Okrožno sodišče v Mariboru napačno navedlo, da je bila odgovorna oseba družbe (Z. Z.) osebno navzoča na sojenju, na katerem je prišlo do pravomočne obsodilne sodbe (oddelek H potrdila).

12.1. Trdi, da je odgovorna oseba družbe D. na obravnavi sodelovala kot priča.

12.2. Trdi, da na obravnavi, na kateri je sodeloval Z. Z., ni bil izdan sklep o odvzemu, ker je državni tožilec predlog za odvzem premoženjske koristi podal šele pozneje, v zaključnem govoru.

12.3. Navaja, da je postopek za začasno zavarovanje, v katerem je družba D. vložila pritožbo pri Županijski sud u Zagrebu (okrožno sodišče v Zagrebu), postopek, ki je samostojen in ločen od postopka, v katerem je Okrožno sodišče v Mariboru izdalo oprostilno sodbo in sklep o odvzemu.

- 13 Zanima, da je postopek, v katerem je bil izdan sklep o odvzemu, postopek, ki v skladu z Uredbo omogoča priznanje in izvršitev izdanega sklepa o odvzemu ter trdi, da so bile očitno kršene pravice in svoboščine iz Listine.

13.1. Navaja, da je bil predmet kazenskega postopka obtožba zaradi kaznivega dejanja zlorabe položaja in pooblastil, storjenega leta 2007, da pa sklep o odvzemu temelji na dejanskih ugotovitvah iz obrazložitve sodbe v zvezi z drugimi kaznivimi dejanji, ki naj bi jih storile druge osebe in v drugem obdobju. Te osebe v postopku niso sodelovale. V zvezi s tem se sklicuje na predlog Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o povrnitvi in odvzemu sredstev z dne 25. maja 2022 COM(2022) 0245, v skladu s katerim se odvzem premoženja tretji osebi brez obsodbe lahko upošteva v primerih, v katerih je bil uveden kazenski postopek, vendar ga ni bilo mogoče nadaljevati zaradi bolezni, pobega, smrti, imunitete ali amnestije osumljene ali obdolžene osebe ali zaradi izteka rokov za pregon, ne pa v primeru oprostilne sodbe.

13.2. Navaja, da dejansko ni imela možnosti sodelovati v postopku, ker je bila odgovorna oseba družbe le enkrat povabljen na obravnavo kot priča; ker sodbe Okrožnega sodišča v Mariboru ni prejela v prevodu v hrvaščino v celoti, ampak samo v izvlečkih, s čimer naj bi bila kršena pravica do jezika in posledično pravica do obrambe, dostopa do sodišča in učinkovitega pravnega sredstva. Izpodbija tudi, da bi sploh prejela izvlečke sodbe, kot je navedeno v potrdilu z dne 13. oktobra 2020, in prilaga grafično izvedensko mnenje, pri čemer trdi, da je sodbo prejela šele februarja 2022, torej po izdaji potrdila.

b) Pripombe državnega tožilca:

- 14 Državni tožilec navaja, da je bistvo tega postopka v dejstvu, da so bili obtoženci oproščeni obtožb zaradi zlorabe položaja in pooblastil s tem, da so omogočali pridobitev protipravne premoženjske koristi za nakup delnic družbe L. Z., ter da je nato prišlo do brezplačnega prenosa vseh delnic na družbo D., zoper katero je bil izdan sklep o odvzemu.

14.1. Po mnenju državnega tožilca v postopku ni prišlo do kršitve postopkovnih načel v zvezi z družbo D., ker je bila odgovorna oseba obveščena o pravici do predložitve dokazov in predložitve vprašanj ter seznanjena z možnostjo odvzema delnic, na izrečeno delno sodbo pa ni vložila pritožbe. V zvezi s samim postopkom odvzema navaja, da je do odvzema prišlo v skladu s slovenskim

zakonom o kazenskem postopku in v skladu z uvodno izjavo 13 Uredbe, neobstoj enakovredne zakonske določbe v Republiki Hrvaški pa ni upošteven za sprejetje odločbe o priznanju in izvršitvi sklepa o odvzemu na podlagi Uredbe.

14.2. Trditve Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu (okrožno državno tožilstvo v Zagrebu) v pritožbenem postopku se nanašajo na način izvršitve sklepa o odvzemu in niso upoštevne za vsebino tega predloga za razlago.

IV Vsebina nacionalnih določb, ki se lahko uporabijo v tej zadevi:

15 V obravnavanem primeru se Uredba neposredno uporablja (člen 288(2) PDEU).

a) *Pravo Republike Hrvaške*

16 V pritožbenem postopku na podlagi člena 480(1) Zakon o kaznem postopku (zakon o kazenskem postopku) („Narodne novine“ št. 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odločba Ustavni sud (Ustavno sodišče, Hrvaška), 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19 in 80/22 (v nadaljevanju: ZKP/08)):

„Drugostopenjsko sodišče lahko v sestavi senata ali na podlagi opravljene obravnave bodisi zavrže pritožbo kot prepozno ali nedopustno, pritožbo zavrne kot neutemeljeno in potrdi sodbo prvostopenjskega sodišča, razveljavi to sodbo in zadevo vrne v ponovno odločanje prvostopenjskemu sodišču ali spremeni sodbo sodišča prve stopnje.“

b) *Pravo Republike Slovenije*

17 Člen 498 zakona o kazenskem postopku Republike Slovenije

„I Razen v primerih, ko se kazenski postopek konča s sodbo, s katero se obdolženec spoznan za krivega, se denar ali premoženje nezakonitega izvora iz 245. člena kazenskega zakonika in protipravno dana ali sprejeta podkupnina iz 151., 157., 241., 242., 261., 262., 263. in 264. člena kazenskega zakonika, vzamejo tudi:

1. če so dokazani tisti zakonski znaki kaznivega dejanja iz 245. člena kazenskega zakonika, ki kažejo na to, da denar ali premoženje iz navedenega člena izvira iz kaznivih dejanj [...]

2. Poseben sklep o tem izda senat (šesti odstavek 25. člena) na obrazložen predlog državnega tožilca; pred tem pa mora preiskovalni sodnik na zahtevo senata zbrati podatke in raziskati vse okoliščine, ki so pomembne za ugotovitev nezakonitega izvora denarja ali premoženja oziroma protipravno dane ali sprejete podkupnine.

3. Overjen prepis sklepa iz prejšnjega odstavka se vroči lastniku odvzetega denarja ali premoženja oziroma podkupnine, če je ta znan. [...]

4. Zoper sklep iz drugega odstavka tega člena ima lastnik odvzetega denarja ali premoženja oziroma podkupnine pravico do pritožbe, če meni, da za odvzem ni zakonske podlage.“

V. Določbe prava Evropske unije, katerih razlaga se zahteva:

18 *Listina*

Člen 47 Pravica do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča

Vsakdo, ki so mu kršene pravice in svoboščine, zagotovljene s pravom Unije, ima pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem v skladu s pogoji, določenimi v tem členu.

Vsakdo ima pravico, da o njegovi zadevi pravično, javno in v razumnem roku odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče. Vsakdo ima možnost svetovanja, obrambe in zastopanja. [...]

19 *Uredba:*

Člen 1 – Predmet urejanja

„1. Ta uredba določa pravila, v skladu s katerimi država članica na svojem ozemlju prizna in izvrši sklepe o začasnem zavarovanju in sklepe o odvzemu, ki jih izda druga država članica v okviru postopkov v kazenskih zadevah.

2. Ta uredba ne spreminja obveznosti spoštovanja temeljnih pravic in pravnih načel, kot so določeni v členu 6 PEU.“

Člen 2 – Opredelitev pojmov

[...]

„3. ‚premoženje‘ pomeni vsakršno premoženje, materialno ali nematerialno, premično ali nepremično, in pravne listine ali instrumente, ki izkazujejo pravni naslov ali upravičenje na takšnem premoženju, za katero organ izdajatelj meni, da:

(a) predstavlja premoženjsko korist, pridobljeno s kaznivim dejanjem, ali ustreza celotni ali zgolj delni vrednosti takšne premoženjske koristi;

[...]

(d) ga je treba odvzeti po zaključku postopkov v zvezi s kaznivim dejanjem na podlagi katere koli druge določbe v zvezi s pristojnostmi odvzema, vključno s odvzecom brez pravnomočne obsodbe, v skladu s pravom države izdajateljice;“

Člen 19 – Razlogi za nepriznanje ali neizvršitev sklepov o odvzemu

„1. Izvršitveni organ lahko odloči, da se sklep o odvzemu ne prizna ali izvrši, samo kadar:

[...]

(h) je v izjemnih primerih mogoče na podlagi specifičnih in objektivnih dokazov utemeljeno domnevati, da bi izvršitev sklepa o odvzemu v posebnih okoliščinah primera pomenila očitno kršitev zadevnih temeljnih pravic iz Listine, zlasti pravico do učinkovitega pravnega sredstva, pravico do poštenega sojenja ali pravico do obrambe.“

Člen 33 – Pravna sredstva v državi izvršiteljici zoper priznanje in izvršitev sklepa o začasnem zavarovanju ali sklepa o odvzemu

„1. Osebe, na katere sklep vpliva, imajo pravico do učinkovitih pravnih sredstev v državi izvršiteljici zoper odločitev o priznanju in izvršitvi[...] sklepov o odvzemu iz člena 18.

2. Pred sodiščem v državi izvršiteljici se ne izpodbijajo materialni razlogi za izdajo sklepa o začasnem zavarovanju ali sklepa o odvzemu.“ [...]

- 20 *Direktiva 2014/42/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o začasnem zavarovanju in odvzemu predmetov, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja, in premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, v Evropski uniji (v nadaljevanju: Direktiva 2014/42/EU)*

Člen 8 Zaščitni ukrepi

[...]

„7. Brez poseganja v Direktivo 2012/13/EU in Direktivo 2013/48/EU imajo osebe, na premoženje katerih vpliva sklep o odvzemu, pravico do dostopa do odvetnika ves čas postopka odvzema v zvezi z določitvijo premoženjske koristi in predmetov, ki so bili uporabljeni za kaznivo dejanje, da varujejo svoje pravice. Zadevne osebe se obvesti o tej pravici.“ [...]

VI Razlogi, iz katerih je vložen predlog za sprejetje predhodne odločbe:

- 21 Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (višje kazensko sodišče Republike Hrvaške) odloča o pritožbah zoper prvostopenjsko sodbo Županijski sud u Zagrebu (okrožno sodišče v Zagrebu), s katero je priznan sklep okrožnega sodišča v Mariboru o odvzemu. Z zakonom ni določeno redno pravno sredstvo zoper odločbo Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (višje kazensko sodišče Republike Hrvaške), zato je Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (višje kazensko sodišče Republike Hrvaške) v smislu člena 267(3) PDEU, glede na obstoječe dvome o razlagi Uredbe, načeloma dolžno Sodišču Evropske unije

predložiti vprašanje za predhodno odločanje (sodba Sodišča Evropske unije z dne 6. oktobra 2021, veliki senat, C-561/19, *Conorzio Italian Management*).

- 22 Najprej je treba navesti, da Republika Hrvaška poleg potrdila zahteva tudi izvirnik sklepa o odvzemu (člen 14(2) Uredbe), kar sta v konkretnem primeru sodbi Okrožnega sodišča v Mariboru in višjega sodišča. Ti sodbi sta bili temu sodišču (in družbi D., o čemer bo govora pozneje) predloženi le po delih, za katere je okrožno sodišče v Mariboru menilo, da so upoštevni za ta postopek, to pomeni, da so mu bili predloženi uvod in izrek (strani od 1 do 4), del obrazložitve (strani od 63 do 71) in pouk o pravnem sredstvu (strani 71 in 72) sodbe okrožnega sodišča v Mariboru ter uvod in izrek sodbe višjega sodišča.

22.1. Iz tako predloženih dokumentov je mogoče sklepati, da je okrožno sodišče v Mariboru uvedlo kazenski postopek zoper štiri obtožene⁷ kaznivega dejanja zlorabe položaja in pooblastil, storjenega leta 2007. Dejanski opis dejanja, za katerega so bili obtoženci oproščeni, ki je v izreku sodbe, ne vsebuje niti ene navedbe v zvezi z delnicami družbe L. Z, medtem ko obrazložitev glede tega dela odločbe ni podana. Dalje, štirje obtoženci so sodelovali v tem kazenskem postopku, v katerem so bili seznanjeni z obtožbo in so jo lahko s pomočjo odvetnikov izpodbijali, tako da so bili nazadnje oproščeni obtožbe. Okrožno sodišče v Mariboru je pri navedbi razlogov za oprostilno sodbo med drugim obravnavalo dogodke po letu 2007, zlasti tiste iz leta 2013, pri katerih ne sodelujejo več štirje obtoženci, ampak druge osebe⁸. Ta obrazložitev je podlaga za izdajo sklepa o odvzemu.

- 23 V obravnavani zadevi sklep o odvzemu torej temelji na oprostilni sodbi.

23.1. Zato se je na prvem mestu postavilo vprašanje, ali pojem „postopek v zvezi s kaznivim dejanjem, ki lahko privede do odvzema premoženja tudi brez obsodbe“ v smislu člena 2, točka 3, Uredbe zajema tudi kazenski postopek, ki se je končal z oprostilno sodbo?

- 24 Če bi bil odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ima Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (višje kazensko sodišče Republike Hrvaške) še druge dvome.

- 25 V obravnavani zadevi je bila namreč izdana oprostilna sodba s sklepom o odvzemu, ki temelji na ugotovitvah iz obrazložitve glede storitve drugega kaznivega dejanja, ki so ga storili drugi storilci, in ne obtoženci. Gre torej za kazensko zadevo in ne za civilnopravno zahtevo, kot je bilo to v postopku v glavni stvari v zadevi pred Sodiščem EU C-234/18 (sodba *Agro in 2001* z dne 19. marca 2020, ECLI:EU:C:2020:221).

25.1. V skladu s hrvaškim Zakon o kaznem postopku (zakon o kazenskem postopku) se odvzem premoženjske koristi upošteva v obsodbi ali sodbi, v kateri

⁷ Obtoženci:

⁸ Druge osebe:

je ugotovljeno, da je obtoženec storil protipravno dejanje, ki je predmet obtožbe v postopkih *in rem*. Taki postopki pa potekajo na predlog pooblaščenega tožilca in se v izreku sodbe določijo znaki dejanja, s katerim je bila ustvarjena premoženjska korist, osebe, za katere se predlaga odvzem premoženjske koristi, pa lahko sodelujejo v postopku in izpodbijajo vse elemente tako v zvezi s samim dejanjem kot tudi v zvezi s tistimi dejanji, od katerih je odvisen odvzem premoženjske koristi ter imajo pravico do zastopnika.

25.2. Ne glede na to je to sodišče upoštevalo tudi cilje sprejetja Uredbe z namenom olajšanja vzajemnega priznanja in izvršitve sklepa o odvzemu in zlasti uvodno izjavo in uvodno izjavo 13 Uredbe, v kateri je navedeno, da ni ovire, da se ne bi priznali tudi sklepi, ki v pravnem sistemu države izvršiteljice ne obstajajo.

25.3. Poleg tega je Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (višje kazensko sodišče Republike Hrvaške) upoštevalo tudi Direktivo 2014/42/EU, katere namen je s sprejetjem minimalnih pravil uskladiti ureditve držav članic glede odvzema ter tako zagotoviti vzajemno zaupanje in učinkovito čezmejno sodelovanje. Tako v skladu s to direktivo, v katero spada pranje denarja, odvzem premoženjske koristi temelji na pravnomočni sodbi za kaznivo dejanje (člen 4(1)) oziroma na posebnem postopku zaradi nezmožnosti dokončanja kazenskega postopka, začetega zaradi bolezni ali pobega osumljene ali obdolžene osebe (člen 4(2)). Pri tem je razumljivo, da Direktiva ureja minimalna pravila in da lahko nekatera nacionalna pravila določijo širši okvir kot Direktiva.

25.4. Res je, da v tej zadevi iz obrazložitve izhaja, da je ena od oseb, ki je glede na obrazložitev sodbe Okrožnega sodišča v Mariboru sodelovala pri storitvi kaznivega dejanja oškodovanja upnikov, J. T., medtem umrla, vendar Okrožno sodišče v Mariboru niti ne meni, da bi bila ta oseba storilec kaznivega dejanja. Takih podatkov namreč ni glede drugih oseb (T. V. in D. K.), medtem ko je bil D. R. glede na obrazložitev sodbe v zadevi zaslišan kot priča. Poleg tega Okrožno sodišče v Mariboru v izreku sodbe navaja, da je v zvezi s kaznivim dejanjem oškodovanja upnikov potekal predkazenski postopek (ne navaja glede katerih osumljencev), vendar v njem ni prišlo do vložitve obtožnice za to dejanje.

25.5. V zvezi s tem je treba tudi poudariti, da v izreku sodbe Okrožnega sodišča v Mariboru ni bilo podatkov o storilcih in opisa kaznivega dejanja, na katerem je to sodišče utemeljilo sklep o odvzemu.

25.5.1. V zvezi s tem je to sodišče upoštevalo tudi sodbo Sodišča Evropske unije z dne 12. oktobra 2023, *Inter-Consulting*, C-726/21 (ECLI:EU:C:2023:764), objavljeno ob vložitvi tega predloga za razlago, ki se sicer nanaša na druge vire prava Unije, vendar je to sodišče v njej opozorilo na pomen ne le izreka odločbe, ampak tudi dejstev, navedenih v obrazložitvi, v zvezi s katerimi je potekala preiskava, in vseh drugih upoštevanih informacij.

25.5.2. V tej zadevi je šlo namreč za uporabo načela *ne bis in idem*, torej za zaupanje med državami članicami v njihove ustrezne kazenskopravne sisteme, v

skladu s katerimi vsaka posamezna članica sprejema uporabo kazenskega prava, ki velja v drugih državah članicah, tudi če bi izvajanje njenega nacionalnega prava pripeljalo do drugačne rešitve. Vse za to, da bi se preprečilo, da bi bile na območju svobode, varnosti in pravice pravnomočno obsojene osebe kazensko preganjane za ista dejanja. To sodišče tako meni, da so vsa dejanja, ki jih organi (pregona) neke države poznajo kot taka, privedla do pravnomočne odločbe, na kateri torej temelji prepoved *ne bis in idem*.

25.5.3. Drugače kot v navedeni zadevi pa je bistvo težav, ki so se pojavile v tej zadevi, neobstoj obtožbe oziroma zahteve po dejanski ugotovitvi elementov in storilcev kaznivih dejanj, na katerih temelji sklep o odvzemu, ki logično vpliva na obseg razprav v zadevi in predvidljivost tega obsega za udeležence v postopku, in to še toliko bolj, ker je bil formalni predlog za odvzem delnic podan šele v zaključnem govoru.

25.6. Zato se je pod predpostavko, da je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, kot naslednje postavilo vprašanje, ali pojem „postopek v zvezi s kaznivim dejanjem, ki lahko privede do odvzema premoženja tudi brez obsodbe“ v smislu člena 2, točka 3, Uredbe zajema tudi kazenski postopek, ki se konča z oprostilno sodbo in sklepom o odvzemu premoženja kot protipravne premoženjske koristi, pridobljene z drugim kaznivim dejanjem, ne pa s kaznivim dejanjem, zaradi katerega je bila izdana oprostilna sodba in pri storitvi katerega niso sodelovali obtoženci, ampak osebe, zoper katere ni bila vložena obtožnica?

- 26 Če bi bil odgovor tudi na to vprašanje pritrdilen, se je to sodišče spraševalo tudi o spoštovanju pravic iz Listine v postopku, v katerem je bil izdan sklep o odvzemu, ki je za pritožnico, družbo D., sporen.

26.1. V zvezi s tem je treba navesti, da Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (višje kazensko sodišče Republike Hrvaške) izhaja iz pomembnosti načela vzajemnega priznanja kot temelja pravosodnega sodelovanja ter v zvezi s tem določbe člena 33(2) Uredbe, v skladu s katerim se materialni razlogi za izdajo sklepa o odvzemu ne izpodbijajo pred sodiščem v državi izvršiteljici.

26.2. Hkrati pa predložitveno sodišče upošteva tudi procesna jamstva iz Direktive 2014/42, kakor jih je Sodišče Evropske unije razložilo v sodbi v združenih zadevah C-845/19 in C-863/19 (sodba z dne 21. oktobra 2021, *Okrazhna prokuratura – Varna*, ECLI:EU:C:2021:864).

26.3. Vse to se navaja v zvezi z dvomi zaradi pomena načela vzajemnega priznanja, tako da lahko v skladu s členom 19 Uredbe do zavrnitve sklepa o odvzemu zaradi nespoštovanja pravic iz Listine pride le v izjemnih okoliščinah.

- 27 Okrožno sodišče v Mariboru namreč v obrazložitvi sodbe navaja, da „dejanja, ki so se zgodila več let pozneje, ne morejo privedi do obsodbe“, da bi dalje obravnavalo dejanja, za katera je dokazana kršitev kaznivih dejanj oškodovanja upnikov in pranja denarja, pri katerih pa sodelujejo druge osebe.

27.1. Poleg tega naj bi kaznivo dejanje oškodovanja upnikov spadalo v predkazenski postopek, v katerem pa ni bila vložena obtožnica.

27.2. V tej zadevi je odgovorna oseba družbe D., kot prejemnice protipravno pridobljene premoženjske koristi, sodelovala na eni obravnavi, čeprav pritožnica D. trdi, da je bil ob tej priložnosti Z. Z. zaslišan kot priča, kar je treba preveriti, je pa bil zadnjenavedeni vsekakor opozorjen na možnost odvzema delnic kot tudi na možnost predložitve dokazov in predložitve vprašanj v postopku. Iz tega izhaja, da Z. ob tej priložnosti ni bil opozorjen na pravico do zagovornika med celotnim postopkom odvzema v zvezi z določitvijo premoženjske koristi v skladu s členom 8 Direktive 2014/42/EU (primerjaj sodbi Sodišča Evropske unije C-845/19 in C-863/19).

27.3. Poleg tega v času udeležbe na obravnavi 27. januarja 2020 še ni bil vložen noben predlog za odvzem premoženjske koristi, saj je državni tožilec to zahtevo, kot je navedeno v potrdilu, vložil šele v zaključnem govoru, maja 2020. Sodišče je zato obravnavo opravilo na podlagi obtožnice, vložene leta 2017, med postopkom pa je bil kot priča zaslišan tudi D. R. (do 2. junija 2018 direktor družbe D.).

27.4. Tako se zdi, da sodelovanje družbe D. v postopku, ki predpostavlja seznanjenost s predmetom postopka in posledic, ki jih lahko povzroči, temelji na dejstvu, da so bile delnice začasno zavarovane v zadevi proti štirim obtožencem (ki bodo oproščeni obtožbe), dejstvu, da je družba prek odvetnika vložila pritožbe zoper sklepe Županijski sud u Zagrebu (okrožno sodišče v Zagrebu), ki je priznalo sklep o začasnem zavarovanju (izdan z začasnimi ukrepi v zadevi proti štirim obtožencem), dejstvu, da je sodišče zastopnika družbe v postopku zoper štiri obtožence obvestilo o možnosti odvzema delnic, postavitve vprašanj in predložitve dokazov, še preden je državni tožilec uradno vložil predlog za odvzem.

27.5. Dalje, iz spisa je razvidno, da so družbi D. kot pravni osebi, na katero se nanaša sklep, tj. prejemnici protipravne premoženjske koristi, predloženi le izvlečki sodbe Okrožnega sodišča v Mariboru, pri čemer je po mnenju predložitvenega sodišča celotna sodba bistveni dokument (glej člen 3(2) Direktive 2010/64/EU o pravici do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih, v zvezi s pravicami osumljencev in obtožencev) in zahteve po poštenem sojenju zahtevajo predložitev celotne sodbe.

27.6. Nazadnje je treba poudariti tudi, da je Okrožno sodišče v Mariboru navedlo, da je sodbo (izvlečke) predložilo družbi D., ki zoper to sodbo ni vložila pritožbe. V nasprotju s tem družba D. trdi, da te sodbe ni prejela in v zvezi s tem predlaga izvedbo dokazov (predložitev potrdila o izvršeni vročitvi in grafično izvedensko mnenje), kar odpira tudi vprašanje obsega preverjanja in posvetovanja z organom izdajalcem v okviru pomembnosti načela vzajemnega priznavanja in člena 33 Uredbe, v katerem je določeno, da se materialni razlogi za sprejetje sklepa ne izpodbijajo pred sodiščem v državi izvršiteljici.

28 Glede na navedeno se Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (višje kazensko sodišče Republike Hrvatske) sprašuje, ali je priznanje sklepa o odvzemu, izdanega v kazenskem postopku, v katerem oseba, na katero se nanaša sklep iz člena 2, točka 10, Uredbe:

- ni bila povabljena k sodelovanju v vseh fazah kazenskega postopka;
- med celotnim postopkom ni bila opozorjena na pravico do zagovornika;
- ni prejela celotnega besedila sodbe, ki je vsebovala sklep o odvzemu v jeziku, ki ga razume, ampak le izvlečke take sodbe in zoper tako vročeno sodbo ni vložila pritožbe,

v nasprotju s členom 1(2) Uredbe in členom 47 Listine?

VII Predlog za razlago:

I Ali pojem „postopek v zvezi s kaznivim dejanjem, ki lahko privede do odvzema premoženja tudi brez obsodbe“ v smislu člena 2, točka 3, Uredbe zajema tudi kazenski postopek, ki se je končal z oprostilno sodbo?

II Ali pojem „postopek v zvezi s kaznivim dejanjem, ki lahko privede do odvzema premoženja tudi brez obsodbe“ v smislu člena 2, točka 3, Uredbe zajema tudi kazenski postopek, ki se je končal z oprostilno sodbo in sklepom o odvzemu premoženja kot protipravne premoženjske koristi, pridobljene z drugim kaznivim dejanjem, ne pa s kaznivim dejanjem, zaradi katerega je bila izdana oprostilna sodba in pri storitvi katerega niso sodelovali obtoženci, ampak osebe, proti katerim ni bila vložena obtožnica?

III Ali je priznanje sklepa o odvzemu, izdanega v kazenskem postopku, v katerem oseba, na katero sklep vpliva, iz člena 2, točka 10, Uredbe:

- ni bila povabljena k sodelovanju v vseh fazah kazenskega postopka;
- med celotnim postopkom ni bila opozorjena na pravico do zagovornika;
- ni prejela celotnega besedila sodbe, ki je vsebovala sklep o odvzemu v jeziku, ki ga razume, ampak le izvlečke take sodbe in zoper tako vročeno sodbo ni vložila pritožbe,

v nasprotju s členom 1(2) Uredbe in členom 47 Listine?

V Zagrebu, 4. oktobra 2023

[...] (ni prevedeno)